

Achter de deuren van de Titus Brandsma Gedachteniskerk

Panorama interieur

Op een wat druilerige woensdagavond bezoek ik deze kerk aan het Keizer Karelplein om een viering bij te wonen van de Elia gemeenschap.

Deze gemeenschap ontleent haar naam aan de profeet Elia die vanuit een diepe godsbeleving zich inzette voor de samenleving van zijn tijd, we spreken over de 9e eeuw voor Christus. Het Oude Testament (1 en 2 Koningen) bevat een verhalen-cyclus over deze profeet, die leefde op de berg Karmel (nabij de stad Haifa in het huidige Israël).

In het begin van de dertiende eeuw is uit de daar levende kluizenars een Kloosterorde ontstaan, die zich gaandeweg over de gehele wereld heeft verspreid. Hun leefregel is gebaseerd op een leefwijze van intieme omgang met God in stilte en gebed (mystiek). In 1452 werd een vrouwelijke tegenhanger van de Karmelorde gesticht, dat waren voornamelijk slotzusters. Vanaf de jaren 80 van de vorige eeuw ontstonden gemengde kloostergemeenschappen van broeders en zusters.

In dezelfde tijd ontstond daarnaast de Karmelbeweging, een kring van leken die ervoor kiest om midden in het alledaagse leven het Karmelitaanse gedachtengoed (spiritualiteit) te beleven.

De Eliageenschap is ontstaan in de jaren 70 van de vorige eeuw toen diverse kleinere gemeenschappen van religieuzen waaronder de Karmelieten en de zusters J.M.J. maar ook leken waaronder de Karmelbeweging, zich vonden in een gemeenschappelijke gebedsbeleving en vormgeving van de liturgie voortkomend uit het Tweede Vaticaans Concilie (een vergadering van katholieke bisschoppen in de jaren '60.) Hun overtuiging is dat de geloofsgemeenschap vorm wordt gegeven van onderop, vanuit de leden. Hun beleving is de basis. De gelovige, de mens, neemt actief deel aan de viering, zijn bezinning en reflectie op de teksten (uit de Bijbel zoals psalmen en hedendaagse overwegingen) staat centraal. Het eerste trefpunt was de studentkerk aan de Molkenboerstraat. Later, toen de St. Jozefkerk werd overgenomen door de Karmelorde, verhuisde de Eliageenschap naar deze kerk.

Tijdens de viering staan diverse rijen stoelen opgesteld voor de bezoekers aan weerszijden van een lege ruimte met op de kop aan de ene kant een lezer waar de teksten worden uitgesproken en aan de andere zijde een tafel (altaar). De lege ruimte symboliseert de mystiek, het geheim van de aanwezigheid van God. Er worden psalmen en liederen gezongen, met gitaarmuziek, soms ingeleid door een voorzanger. De bezoekers, links en

rechts van de lege ruimte, zingen om beurten, als het ware in een dialoog, de liedteksten. De gesproken en gezongen teksten veranderen elke week maar blijven gedurende één week hetzelfde. Vele stiltes kenmerken de dienst, bedoeld om het gesprokene en het gezongene op je in te laten werken en je erop te bezinnen. De opzet van de viering volgt de structuur van de katholieke mis. In de vieringen op zaterdag en zondag wordt communie uitgereikt. Verschillende leden van de gemeenschap gaan voor in gebed en overweging. De viering is sober en ingetogen.

Behalve de vieringen 's avonds en in het weekend zijn er dagelijks nog twee vieringen, met een ietwat ander karakter. 'sMorgens (om 8 uur) is er een gebedsdienst rond een psalm en tussen de middag (12.30 uur) is er een stilteviering van 20 minuten. Iedereen is welkom bij de vieringen.

Een werkgroep van 25 personen met deelname uit alle leden van de Elia gemeenschap, waaronder ook broeders en zusters van de Karmelorde zijn samen verantwoordelijk voor de vieringen.

De kerk is verder iedere dag open van 10.00 tot 16.00 voor bezoek, meditatie en gebed.

Met dank aan Marieke Rijkema, zuster van de Karmelorde en Kees Antonissen, lid van de Eliageenschap.